

SOS Racisme
Nørre Allé 7,
2200 Kbh. N.
sos@sosracisme.dk
www.sosracisme.dk

SOS Racisme

Hørings svar om:

Høring over udkast til forslag til Lov om ændring af udlændingeloven, lov om dansk indfødsret og lov om ændring af lov om dansk indfødsret (Ændring af reglerne om anbringelse af uledsagede mindreårige udlændinge, justering af klageadgang i sager om frihedsberøvelse, præcisering af reglerne vedrørende politiets visitation af udlændinge ved udsendelse, kompetenceændringer som følge af nedlæggelse af Statsforvaltningen mv.)

26. oktober 2018

Til Udlændinge- og Integrationsministeriet
att. uim@uim.dk; uim@uibm.dk; tal@uim.dk

SOS Racisme takker for at have fået sendt lovforslaget til høring. Vi vil gøre opmærksom på, at vi på landsmødet for knap et år siden ændrede vores navn tilbage til det oprindelige, dvs. vi hedder ikke mere SOS mod Racisme, men SOS Racisme, og **vi vil derfor bede om at Udlændinge- og Integrationsministeriet også ændrer vores navn til SOS Racisme i fremtidige høringslister, høringsrapporter og -breve m.v..**

Lovforslaget omfatter mange forskellige love og problematikker.
SOS Racisme har kommentarer til følgende punkter i de forskellige lovforslag:

- 2.1 og 2.2. Hjemmel til at fastsætte regler om forholdene under en anbringelse af uledsagede mindreårige udlændinge mv. og
- 4. Udtømmende opregning af tilfælde for forlængelse af frihedsberøvelse
- 5. Visitation af udlændinge forud for en udsendelse
- 7. Forslag til ændringer som følge af nedlæggelsen af Statsforvaltningen

Ad 2.1. og 2.2.: Anbringelse af uledsagede mindreårige flygtninge på lukkede døgninstitutioner
Fordi man nu i den generelle lovgivning har indført muligheder for at anbringe børn mod deres og deres forældres/værges ønske i lukkede og delvist lukkede institutioner og afdelinger, er vi ikke overbevist om, at det altid er til barnets bedste.

I lovforslaget står der, at alternativet vil være sikrede afdelinger eller sikrede døgninstitutioner, og med den formodning at det vil være endnu værre for barnet. Men måske findes der andre og mindre indgribende foranstaltninger: - fx en særlig pædagog, der taler barnets sprog, og som kan skærme barnet, hvor barnets aktuelle opholdssted ikke har personale nok til det? Måske har opholdsstedet ikke kunnet få det bevilget pga. kassetænkning, til trods for at en døgninstitution må formodes at være en dyrere løsning for samfundet. En anden mulighed kunne være en familiepleje, der ville kunne tage sig af barnet, og denne løsning kunne måske også forsøges.

Vi er også imod at børn og unge-udvalget i særlige tilfælde skulle kunne anbringe et barn under 12 år på en sikret institution. Hvis et traumatiseret barn fx pga. selvmordsforsøg, selvdestruktive handlinger eller voldsomme aggressive handlinger mod andre ikke kan tages vare på på opholdsstedet eller i en

almindelig institution, burde der nærmere være tale om en børnepsykiatrisk afdeling, og dér burde være personale, der kunne tale barnets sprog.

De fleste børn vil formentlig før flugten være traumatiserede af krig, og dernæst traumatiserede under flugten, og dernæst under opholdet i asylcentre. Det sidste forhold vil gøre sig gældende i øget omfang, hvis man nedlægger centrene for uledsagede børn og unge, og børnene udsættes for traumer i udrejse- eller hjemrejsecentre som Sjælsmark og Avnstrup. Også på de almindelige centre for voksne asylansøgere er forholdene mere belastende og med mindre personale end på børnecentrene. Men alene den lange tid i uvished om fremtiden samtidig med fraværet af deres forældre er nedbrydende for børnene.

Den nuværende regering har fokus på afvisning, udvisning og hjemsendelse, og vi forstår, at man nyligt har tvangsudsendt en børnefamilie til Afghanistan. Regeringen har i sit Finanslovsudkast for 2019 afsat penge til et børnecenter i Afghanistan, selv om et sådant center reelt ikke vil kunne sikres mod en overtagelse fra Taleban. *Vi ved ikke om punkt 2.2. også tænkes at gælde overflytning til udlandet, fx til et dansk (med)betalt center i Afghanistan?*

Danmark har efter art. 22 i Børnekonventionen nu engang pligt til at sikre asylansøgende børn og unge. Vi mener ikke, at man gør det ved at sætte børn og unge i fængselslignende lejre som Sjælsmark og – i mindre grad – Avnstrup; eller i lukkede døgninstitutioner eller sikrede afdelinger og institutioner.

Vedr. ændring af anbringelsessted mod barnets og dets repræsentants ønske, mener vi, at det bør undgås, med mindre det med sikkerhed er til barnets bedste. Ligeledes mener vi ikke at en overflytning til et center i Afghanistan vil være til de børns bedste, som er flygtet derfra.

Uanset hvad man kommer frem til, vil vi være mest trygge ved, at et evt. regelsæt udarbejdes af Børne- og Socialministeriet, for at fokus ikke kommer væk fra "barnets bedste" og "barnets tarv".

4. Udtømmende opregning af tilfælde for forlængelse af frihedsberøvelse

Lovforslaget opsummerer fra EU-retten:

" Endvidere fremgår det af udsendelsesdirektivets artikel 15, stk. 6, at medlemsstaterne kun må forlænge perioden på 6 måneder, hvis udsendelsesproceduren uanset alle rimelige bestræbelser kan forventes at tage længere tid som følge af manglende samarbejde fra den pågældende tredjelands-statsborger, eller som følge af forsinkelser i forbindelse med fremskaffelsen af nødvendige dokumenter fra tredjelande."

Det er jo altid noget at der nu kun er to betingelser, der kan accepteres for at en dommer kan udvide en frihedsberøvelse udover 1/2 år af en person, der har søgt asyl i Danmark uden at have medbragt gyldige identifikationspapirer. 6 måneders frihedsberøvelse er voldsomt belastende for enhver, og op til 18 måneders frihedsberøvelse vil skade mange flere endnu.

Det helt grundlæggende i EU's tilbagesendelsesdirektiv er, at frihedsberøvelsen skal være så kort som muligt og normalt højst må vare 6 måneder.

Lovforslaget foreslår at ændre "herunder hvis" til "idet" i § 37, stk. 8, 2. pkt. Når man læser den nye §37, stk 8, pkt 1-3 får man følgende ændring:

Stk. 8. Frihedsberøvelse med henblik på udsendelse efter § 36 må ikke finde sted i et tidsrum, der overstiger 6 måneder. Retten kan dog forlænge dette tidsrum i op til yderligere 12 måneder, hvis der foreligger særlige omstændigheder, idet udsendelsesproceduren uanset alle rimelige bestræbelser kan forventes at tage længere tid som følge af udlændingens manglende medvirken til udsendelsen eller forsinkelser i forbindelse med fremskaffelse af nødvendig rejselegitimation og indrejsetilladelse.

Frihedsberøvelsen skal være af så kort varighed som muligt og må kun opretholdes, så længe udsendelsen er under forberedelse og gennemføres med omhu.

De to grunde til frihedsberøvelse er dog meget omfattende og meget vegt beskrevet, og kan i realiteten omfatte næsten alle udokumenterede asylansøgere. Vedr. "manglende samarbejde" (om at fremskaffe dokumenter):

Det kan simpelt hen være umuligt at skaffe sådanne dokumenter fra et land i borgerkrig, hvor store dele af den offentlige administration ikke fungerer eller ikke har fungeret i mange år, eller hvorfra den flygtede betragtes som fjende. Det kan være farligt for deres pårørende at forsøge at skaffe et dokument og kræve store summer til betaling af bestikkelse, og for transport af papire ud af landet og måske helt til Danmark. Det kan henlede regimets opmærksomhed på asylansøgeren, og måske bringe hans eller hendes tilbageværende familie i fare. Der behøver altså ikke at være tale om manglende samarbejde, hvis en asylansøger ikke kan skaffe de papirer, politi og myndigheder ønsker. Alligevel anvendes frihedsberøvelse (samt anbringelse i udsendelseslejr) af afviste asylansøgere for at presse dem til at samarbejde om at fremskaffe dokumenter eller for at få dem til at skrive under på, at de frivilligt vil rejse tilbage til det land, de flygtede fra.

Den anden gyldige grund: at det forventes, at der vil være forsinkelser i forbindelse med fremskaffelse af nødvendige dokumenter og visum, er dels ulogisk, og dels urimelig overfor asylansøgeren. Hvorfor vil man skulle forvente forsinkelser med at fremskaffe papirer udover de første 6 måneder, og hvordan kan man arbejde effektivt på en udsendelse, hvis hjemlandet ikke vil modtage den pågældende? Hvordan kan man overhovedet foregive at arbejde på en udsendelse, hvis der reelt er lukket for at modtage personer med tvang fra Danmark? Eller hvis landet har travlt med andre forhold - fx borgerkrig, og af den grund ikke prioriterer at tage afviste asylansøgere tilbage? Hvad betyder det reelt, at: "Frihedsberøvelsen skal være af så kort varighed som muligt og må kun opretholdes, så længe udsendelsen er under forberedelse og **gennemføres med omhu.**" Det er uklart om det er **den retlige proces: at forlænge frihedsberøvelsen, der kun skal gennemføres efter meget grundige undersøgelser**, fx af hvor langt forude en evt. hjemsendelse ligger, og om det er sandsynligt, at det overhovedet kan ske -, **eller** om det betyder, at **der skal arbejdes aktivt på udsendelsen**, og hvis dette ikke sker, må den pågældende løslades.

Måske ville stk 8. være klarere, hvis det blev formuleret således (forudset at det er den sidste betydning af punkt 3, der menes):

Stk. 8. Frihedsberøvelse med henblik på udsendelse efter § 36 må ikke finde sted i et tidsrum, der overstiger 6 måneder. Retten kan dog forlænge dette tidsrum i op til yderligere 12 måneder, hvis der foreligger særlige omstændigheder, idet udsendelsesproceduren uanset alle rimelige bestræbelser kan forventes at tage længere tid som følge af udlændingens manglende medvirken til udsendelsen, eller **som følge af forsinkelser i forbindelse med fremskaffelse af nødvendig rejselegitimation og indrejsetilladelse.** Frihedsberøvelsen skal være af så kort varighed som muligt og må kun opretholdes, så længe udsendelsen aktivt er under forberedelse. **Beslutningen om fortsat frihedsberøvelse skal overvejes omhyggeligt, og hvis arbejdet med udsendelsen er gået i stå eller er formålsløst, må den pågældende løslades.**

Efter hvad SOS Racisme har hørt fra forsvarsadvokater for frihedsberøvede asylansøgere, foregår retssagerne om forlængelse af frihedsberøvelse pga. manglende samarbejde om udsendelse på Skype ved, at indsatte i Ellebæk-fængslet sidder sammen med deres advokat og en tolk dér, mens anklagemyndigheden og en dommer sidder i Retten i Hillerød, hvorefter frihedsberøvelsen uden videre argumentation for, om der arbejdes aktivt på sagen, og hvor nær en løsning synes, og om der overhovedet er sandsynlighed for, at en tilbagesendelse vil kunne finde sted, forlænges med 4 uger ad

gangen, indtil man nærmer sig de i alt 18 måneder. SOS Racisme finder, at en sådan behandling af de frihedsberøvede bør føre til løsladelse straks, der er tale om en helt formålsløs frihedsberøvelse.

5. Visitation af udlændinge forud for en udsendelse

"Af retsplejelovens § 792 e, stk. 1 og 2, fremgår det bl.a., at et legemsindgreb skal være proportionalt og foretages så skånsomt, som omstændighederne tillader. Af stk. 3 fremgår det endvidere, at en legemsundersøgelse som beskrevet i § 792, stk. 1, nr. 2, kun må foretages under medvirken af en læge. Legemsbesigtigelse, jf. § 792, stk. 1, nr. 1, kræver derimod ikke lægelig medvirken." - citat fra lovforslaget.

§ 792e lyder:

"§ 792 e. Legemsindgreb må ikke foretages, såfremt det efter indgrebets formål, sagens betydning og den krænkelse og det ubehag, som indgrebet må antages at forvolde, ville være et uforholdsmæssigt indgreb.

Stk. 2. Legemsindgreb skal foretages så skånsomt, som omstændighederne tillader. Det skal herved bl.a. så vidt muligt iagttages, at et indgreb, der ellers kan føles krænkende for blufærdigheden, kun foretages af personer af samme køn som den undersøgte eller af sundhedspersonale. Kræver et sådant indgreb afklædning, må det så vidt muligt kun overværes af personer af samme køn som den undersøgte eller af sundhedspersonale.

Stk. 3. Legemsundersøgelse, jf. § 792, stk. 1, nr. 2, må kun foretages under medvirken af en læge. Lægen tager stilling til, om indgrebets gennemførelse under hensyn til den hermed forbundne smerte og risiko samt den undersøgte persons tilstand er lægeligt forsvarlig. Lægen kan delegere udtagelse af blodprøve til en medhjælp. Spytprøve i medfør af § 792 b, stk. 1, kan udtages uden medvirken af en læge."

Så vidt vi ved, har der været ét eksempel på, at en afvist asylansøger, der modsatte sig tvangsudsendelse til Afghanistan, slugte et barberblad i håndgemæng, da han blev hentet af politiet. Politiet gennemførte alligevel tvangsudsendelsen - med lægelig ledsagelse, - og han blev transporteret - og så vidt vi ved bagbundet - på en ganske ubehagelig måde. Vi ved ikke, hvordan hans helbred har været siden. Flygtningen blev ifølge en avisartikel herom ikke accepteret af viceimmigrationsministeren i Kabul, idet han i lufthavnen flere gange råbte ud mod de tilstedeværende: "Jeg er kristen", og viceministeren mente, at dette ville betyde, at han ville være i konstant livsfare i Afghanistan, da han ville kunne genkendes. Viceministeren kritiserede i øvrigt den måde han var blevet behandlet på. Det er formentlig denne tvangsudsendelse, der henvises til i lovforslaget, og som er årsag til den foreslåede lovændring.

En anden tvangsudsendelse af en person fra Algeriet endte ulykkeligvis med, at den tvangsudsendte døde. Et øjenvidne har forklaret, hvordan han skreg "Pilot, help!" og blev ved med at skribe, mens politiet holdt ham fast, til hans hoved faldt forover - mod flysædet foran. Han blev taget ud af flyet til en ambulance, men døde to dage efter på hospitalet. Så vidt vi forstår er Den uafhængige politiklagemyndighed endnu ikke færdig med at undersøge sagen.

SOS Racisme tænker, at en asylansøger, der modsætter sig en tvangsudsendelse, kan have gode grunde til det, og i mange tilfælde vil blive forfulgt, hvis han bliver tvangsudsendt til det land, han kom fra. Et af de værste eksempler på asylsystemets og udlændingemyndighedernes fejltagelse var en 18-årig iransk dreng, der havde forsøgt at begå selvmord i Kastrup Lufthavn, umiddelbart før han blev tvangsudsendt til Iran. I Iran blev han tortureret voldsomt gennem flere år, før det lykkedes hans mormor at finde ham og købe ham fri. Han flygtede igen ud af Iran og blev fundet i et asylcenter i Grækenland af et dansk TV-hold, og kom senere til Danmark, hvor han fik asyl.

I nogle tilfælde er det sket, at han en asylansøger er blevet tvangsudsendt til blot er blevet fremstilling i lufthavnen i landet, og at hjemlandet ikke har villet modtage vedkommende. I 2011 blev en kurder udvist til Syrien, hvor han blev afvist af Syrien, men afhørt i lufthavnen i Damaskus med brug af tortur af efterretningstjenesten. Han blev fulgt af det danske politi tilbage til Danmark og fik siden asyl. Tre

andre kurdere, der blev tvangsudsendt til Syrien i vinteren 2010-2011, blev fængslet. To blev frigivet/løskøbt mod kaution igen, én ved vi ikke, hvad der siden er sket med, og om han fortsat er i live. Ingen af de fire kurdere burde være udsendt, selv om det var før den syriske borgerkrig for alvor tog fat. Og ingen bør tvangsudsendes til fremstilling i lufthavnen.

I år blev en mand tvangsudsendt til Somalia, selv om han var opvokset i et arabisk land og aldrig havde været i Somalia eller talte somali, men af indrejsemyndighederne dér tilbagesendt til Danmark, da han ikke havde noget tilhørsforhold til Somalia og ikke talte sproget. SOS Racisme mener i øvrigt at tvangsudsendelser til Somalia er refolement.

SOS Racisme mener, at tvangsudsendelser er farlige og dyre, og først og fremmest bruges til at skræmme andre asylansøgere - i forsøget på at få dem til at samarbejde om frivillig hjemsendelse. P.t. er der et folketingsflertal og en regering, der udøver en hårdhændet behandling af afviste asylansøgere, der ikke frivilligt tager til et andet land, og en minister der mener at tålt ophold skal være utåleligt. Men i mange tilfælde kan Flygtningenævnet have taget fejl i en afgørelse, og de afviste kan have ret i, at de vil blive forfulgt, når de kommer tilbage. Lovforslaget kan ses som et tegn på, at regeringen er villig til at bruge endnu mere vold og tvang på at få hjemsendt mennesker, der har fået afslag på asyl. Herunder bruge metoder, som man ikke ville bruge over for andre mennesker, uden der ville være en sikker indikation eller begrundet mistanke om alvorlig kriminalitet - fx som narkokurer. SOS Racisme mener i stedet for, at Danmark bør opgive sin barske politik fremfor som aktuelt at sætte asylansøgers liv i fare, og herunder give ophold til de asylansøgere, som Danmark ikke har kunnet sende tilbage i længere tid.

I SOS Racisme ser vi det som en manglende respekt for asylansøgere som mennesker, hvis politiet får lov at udføre legemsundersøgelser inkl. endetarmsundersøgelse på dem ved udsendelser, uden der er begrundet mistanke om relevant kriminalitet, fx at vedkommende skulle være narkokurer. Endetarmsundersøgelser under tvang kan udgøre en stor risiko for, at asylansøgeren kan få farlige og smertefulde blødende rifter i endetarmen, hvis han/hun gør modstand. Desuden kan asylansøgeren opleve det dybt krænkende og som voldtægt fra politiets side.

7. Forslag til ændringer som følge af nedlæggelsen af Statsforvaltningen

"Den foreslåede ændring i § 3, nr. 2, indebærer, at der fremadrettet ikke er mulighed for administrativ klageadgang til Udlændinge- og Integrationsministeriet i tilfælde af afvisning af erklæringer om dansk indfødsret."

SOS Racisme mener, der bør være en administrativ klageadgang til en instans uden for Udlændinge- og Integrationsministeriet. P.g.a. den specielle karakter, som Lov om dansk indfødsret har, kunne det måske være Ombudsmanden, der tog stilling til, om kravene var opfyldt ?

De krav, der skal til for at opnå dansk indfødsret ved naturalisation er meget omfattende og til dels meningsløse, og de vil fomentlig fortsat blive strammet jævnlige.

Udlændinge, der forsøger at opnå dansk indfødsret, vil ellers nemt kunne føle sig afmægtige i en meningsløs proces, når de ikke kan forstå, hvorfor deres ansøgning afvises, og de ikke kan gøre noget ved det. Fx finder vi, at en udlænding der én gang har nået at få sat sit navn på et lovforslag om dansk indfødsret, - selv om et nyt folketingsvalg skulle komme imellem - skal kunne være sikker på at få sit navn optaget på lovforslaget, når et nyt Folketing igen er samlet, det vil være urimeligt at udlændingen skal søge påny.

For SOS Racisme,

Anne Nielsen, Næstformand